«Халық» сақтандыру компаниясы» АҚ
Директорлар кеңесінің шешімімен
бекітілді
2022 жылғы «07» қыркүйектегі
№ 216 хаттама

«Халық» сақтандыру компаниясы» АҚ-та Көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру ережесі

1. Жалпы ережелер

1. Көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандырудың осы ережесі (бұдан әрі мәтін бойынша – Ереже) «Көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру туралы» Қазақстан Республикасының Заңына (бұдан әрі мәтін бойынша – Заң) сәйкес жасалды және көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру саласында туындайтын қатынастарды реттейді, сонымен қатар оны жүргізудің құқықтық, қаржылық және ұйымдық негіздерін белгілейді.

2. Осы Ережеде мынадай негізгі ұғымдар пайдаланылады:

1) көлік құралының иесі – көлік құралын меншік құқығымен, шаруашылық жүргізу құқығымен немесе оралымды басқару құқығымен не кез келген басқа да заңды негізде (мүліктік жалдау шартымен, құзыретті органның көлік құралын беру туралы өкіміне орай көлік құралын басқаруға арналған сенімхатпен және басқаша) иеленетін жеке немесе заңды тұлға;

2) Пайда алушы – Заңға сәйкес сақтандыру төлемін алушы болып табылатын тұлға;

3) көлік құралы иесінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі – жеке және заңды тұлғалардың жоғары қауіптілік көзі ретіндегі көлік құралын пайдалану нәтижесінде үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянды Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында белгіленген өтеу міндеті;

4) Сақтандырылушы – өзіне қатысты сақтандыру жүзеге асырылатын тұлға;

5) кешенді шарт – сақтандыру полисінде көрсетілген екі және одан да көп көлік құралы бірлігінің иесі болып табылатын жеке тұлғамен жасалатын және бір ғана Сақтандырылушы жеке тұлғаға қатысты қолданылатын көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты;

6) жолаушы – тасымалдаушымен ауызша немесе жазбаша нысанда тасымалдау шартын жасасқан жеке тұлға;

7) жәбірленуші – көлік құралын пайдалану нәтижесінде өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне зиян келтірілген тұлға;

8) тікелей реттеу – көлік оқиғасында жәбірленушінің өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянды өтеуді жәбірленушімен көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасқан Сақтандырушы Заңда көзделген жауаптылық көлемі шегінде жүзеге асыратын сақтандыру төлемін жүзеге асыру тетігі;

9) «бонус-малус» жүйесі – көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты бойынша төленуге жататын сақтандыру сыйлықақысының мөлшерін есептеу кезінде Сақтанушыға (Сақтандырылушыға) Сақтанушының (Сақтандырылушының) кінәсінен сақтандыру жағдайларының болуына немесе болмауына қарай тиісті сынып бере отырып, арттыру немесе төмендету коэффициенттерін қолдану арқылы пайдаланылатын жеңілдіктер мен үстемеақылар жүйесі;

10) стандартты шарт – сақтандыру полисінде көрсетілген көлік құралының иесі болып табылатын жеке немесе заңды тұлғамен жасалатын және бір немесе бірнеше Сақтандырылушы тұлғаға қатысты қолданылатын көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты;

11) Сақтанушы – Сақтандырушымен сақтандыру шартын жасасқан тұлға. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Сақтанушы бір мезгілде Сақтандырылушы болып табылады;

12) сақтандыру төлемі – Сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтанушыға (Пайда алушыға) сақтандыру сомасы шегінде төлейтін ақша сомасы;

13) сақтандыру омбудсманы – «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес сақтандыру нарығына қатысушылар арасындағы келіспеушіліктерді реттеуді жүзеге асыратын, өз қызметінде тәуелсіз жеке тұлға;

14) сақтандыру сыйлықақысы – Сақтанушы Сақтандырушыға соңғысы сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде Пайда алушыға сақтандыру төлемін жасауға міндеттемелер қабылдағаны үшін төлеуге міндетті ақша сомасы;

15) сақтандыру сомасы – сақтандыру объектісі сақтандырылған және сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандырушы жауапкершілігінің шекті көлемін білдіретін ақша сомасы;

16) сақтандыру жағдайы – басталуына орай сақтандыру шарты сақтандыру төлемін жүзеге асыруды көздейтін оқиға;

17) Сақтандырушы – Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен, Қазақстан Республикасының аумағында сақтандыру қызметін жүзеге асыру құқығына лицензия алған, сақтандыру жағдайы басталған кезде Пайда алушыға шартта айқындалған сома (сақтандыру сомасы) шегінде сақтандыру төлемін жасауға міндетті «Халық» сақтандыру компаниясы» Қазақстан Халық банкінің еншілес ұйымы» акционерлік қоғамы;

18) көлік оқиғасы – көлік құралын пайдалану процесінде және оның қатысуынан туындаған оқиға (оның ішінде жол-көлік оқиғасы), сондай-ақ көлік құралынан ажырап кеткен бөлшектер мен ондағы жүктің қозғалысы нәтижесінде үшінші тұлғаларға келтірілген зиян;

19) көлік құралын пайдалану – көлік құралдарын жолмен жүру, сондай-ақ жайластырылып немесе ыңғайластырылып оларға іргелес салынған және көлік құралдарының қозғалысына пайдаланылатын аумақтарда жүру үшін пайдалану; *2-тармақ 20)-23) тармақшалармен толықтырылды, 01.01.2024 ж. бастап қолданысқа енгізіледі.*

20) көлік оқиғасын оңайлатылған ресімдеу – ішкі істер органдары қызметкерлерінің қатысуынсыз Заңда белгіленген тәртіппен және шарттарда көлік оқиғасы туралы құжаттарды ресімдеу;

21) сақтандыру жағдайын реттеудің оңайлатылған тәртібі - көлік оқиғасы жеңілдетілген түрде ресімделген кезде Заңда және Қазақстан Республикасы уәкілетті органының нормативтік құқықтық актісінде белгіленген тәртіппен және шарттарда сақтандыру жағдайын реттеу;

22) таргеттелетін шығындылық - түзету коэффициенттерін есептеу үшін пайдаланылатын көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру бойынша шығындылықтың нысаналы көрсеткішін сипаттайтын коэффициент;

23) анықтық факторы - түзету коэффициенттерін есептеу үшін қажетті сақтандыру бойынша бірыңғай дерекқордың пайдаланылатын деректеріне сенім дәрежесін сипаттайтын коэффициент.

2. Сақтандыру объектісі

3. Сақтандырылушы тұлғаның Қазақстан Республикасының азаматтық заңдарында белгіленген, жоғары қауіптілік көзі ретіндегі көлік құралын пайдалану нәтижесінде үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянды өтеу міндетіне байланысты мүліктік мүддесі көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру (бұдан әрі - көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру) объектісі болып табылады.

3. Азаматтық-құқықтық жауапкершілігі міндетті сақтандырылуға жататын тұлғалар

4. Мынадай көлік құралдары:

1) ішкі істер органдарының жол полициясы бөлімшелерінде тіркелген (мемлекеттік тіркеуге жататын) жеңіл, жүк автомобильдері, автобустар, шағын автобустар және олардың негізінде жасалған көлік құралдары, мотокөлік және олардың тіркемелері (жартылай тіркемелері), сондай-ақ трамвайлар мен троллейбустар;

2) Қазақстан Республикасының аумағына уақытша енген (әкелінген) көлік құралы;

3) осы тармақтың 1) және 2) тармақшаларында көрсетілген, жасаушы ұйымдардан, жөндеу және сауда ұйымдарынан, кедендік бақылау органдарынан тіркеу орнына өз бетінше жүргізіліп әкелінген, сондай-ақ ішкі істер органдарының жол полициясы бөлімшесі көлік иесінің тұрғылықты жерінің өзгеруіне немесе меншік құқығының өзгеруіне байланысты тіркеуден шығарған көлік құралы иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі міндетті сақтандырылуға жатады.

5. Көлік құралы иесінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі өзі пайдаланатын көлік құралының әр бірлігі бойынша сақтандырылуға жатады.

6. Көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін ерікті сақтандыру шартын жасасу көлік құралының иесін көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу жөніндегі міндеттен босатпайды.

7. Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты, басқа мемлекетте тіркелген, иесі осы мемлекет пен Қазақстан Республикасының арасында жасалған халықаралық шарттың талаптарына сәйкес Қазақстан Республикасында танылатын көлік құралдары иелері жауапкершілігінің сақтандыру шартын жасаған көлік құралы Қазақстан Республикасының аумағына енген жағдайда жасалмайды.

8. Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес ішкі істер органдарының жол полициясы бөлімшелерінде мемлекеттік тіркеуге және есепке алуға жатпайтын (трамвайлар мен троллейбустарды қоспағанда) көлік құралдарының иелерімен көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты жасалмайды.

9. Өзінің қызметтік немесе еңбек міндеттерін атқаруына орай, оның ішінде көлік құралының иесімен еңбек немесе өзге де шарт жасасу негізінде не мәміленің жазбаша нысанын ресімдемей, көлік құралы иесінің ерік білдіруі негізінде оның қатысуымен көлік құралын жүргізуші адамның азаматтық-құқықтық жауапкершілігі міндетті сақтандырылуға жатпайды.

4. Сақтандыру шарты және оны жасасу тәртібі

10. Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру Сақтанушы мен Сақтандырушының арасында осы Ережеге сәйкес жүзеге асырылады.

11. Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында мүліктің тауарлық құнының жоғалтылуын, сондай-ақ жәбірленушінің тауарларды

жеткізудің немесе жұмыстарды жүргізудің (қызметтер көрсетудің) мерзімдерін, оның келісім-шарттар (шарттар) бойынша өзге де міндеттемелерді бұзуына байланысты тұрақсыздық айыбын өтеуді қоса алғанда, жәбірленушінің моральдық зиянын және ала алмаған пайдасын өтеуді есептемегенде, жәбірленушінің өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне зиян келтіру салдарынан туындаған міндеттемелер бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асыру көзделеді.

12. Сақтандырушының Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген жағдайларды қоспағанда, Сақтанушыға көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасудан бас тартуға құқығы жоқ.

13. Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты бойынша Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын төлеуге міндеттенеді, ал Сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталған кезде Пайда алушыға Заңда белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде сақтандыру төлемін жүзеге асыруға міндеттенеді.

14. Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарттары мынадай түрлерге бөлінеді:
1) стандартты;
2) кешенді.

15. Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты Сақтандырушының Сақтанушыға (Сақтандырылушыға) сақтандыру полисін электрондық нысанда ресімдеуі арқылы жасалады.

Сақтанушының сақтандыру сыйлықақысын есептеу және Сақтанушыны, Сақтандырылушыны сәйкестендіру үшін қажетті деректері бар өтініші Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу үшін негіз болып табылады.

Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты Сақтанушының қалауы бойынша Сақтандырушыға жазбаша хабарласу не Сақтанушы мен Сақтандырушының арасындағы Сақтандырушының интернет ресурсын пайдаланып жасалған, электронды нысандағы ақпаратпен айырбас арқылы жасалуы да мүмкін.

16. Сақтандыру полисінде, Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 826-бабында тізіп көрсетілген талаптардан басқа, Сақтандырушының бір сақтандыру жағдайы бойынша жауапкершілігінің шекті көлемінің мөлшері және шарттың түрі көрсетілуге тиіс.

Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру бойынша сақтандыру полисін ресімдеу жөніндегі талаптар Қазақстан Республикасының сақтандыру және сақтандыру қызметі туралы заңдарында белгіленеді.

17. Сақтандыру полисіне өзгерістер мен толықтырулар енгізуге жол берілмейді.

18. Егер Сақтандырушы көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын Сақтанушының (Сақтандырылушының) немесе жәбірленушінің жағдайын осы Заңда көзделгенмен салыстырғанда нашарлататын талаптармен жасасса, онда сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандырушы Сақтанушының (Сақтандырылушының) және жәбірленушінің алдында Заңда белгіленген талаптар бойынша міндеттемелер атқарады.

19. Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді жеке тұлға біржолғы төлеммен жүргізеді. *4-тараудың 20-тармағы 01.01.2024 ж. бастап алып тасталады.*

20. Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын оларды мемлекеттік техникалық тексеріп-қарау өткізілетін жерлерде және ішкі істер органдары жол полициясының тіркеу бөлімшелерінде жасауға тек аталған жерлерде сақтандыру ұйымдарының агенттік қызметтерін жүзеге асыратын, қаржы қызметтерін көрсетуші ұйымдар арқылы ғана рұқсат беріледі.

5. Стандартты шарт

21. Стандартты шарт бойынша бір немесе бірнеше көлік иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі сақтандырылуы мүмкін.
22. Стандартты шарт пайдаланылатын көлік құралының әр бірлігіне жасалады.
23. Сақтандыру полисінде Сақтанушы (Сақтандырылушы, Сақтандырылушылар) және пайдаланылатын көлік құралы туралы мәліметтер болуға тиіс.
24. Стандартты шарт бойынша Сақтанушының (Сақтандырылушының) азаматтық-құқықтық жауапкершілігі Сақтанушының (Сақтандырылушының) өзінің үшінші тұлғаларға зиян келтіруі салдарынан не:

1) көлік құралын оны жүргізуге құқылы адам Сақтанушының (Сақтандырылушының) қатысуымен жүргізген;

2) адам көлік құралын Сақтанушымен (Сақтандырушымен) жазбаша нысанда ресімделген еңбек шарты немесе өзге де шарт негізінде жүргізген;

3) көлік құралын заңсыз иеленген адам, егер келтірілген зиян үшін жауапкершілік Сақтанушыға (Сақтандырылушыға) жүктелсе, көлік құралын жүргізген жағдайда туындаса, сақтандырылған деп есептелінеді.

6. Кешенді шарт

25. Кешенді шарт бойынша екі және одан да көп көлік құралы бірлігінің иесі болып табылатын жеке тұлғаның азаматтық-құқықтық жауапкершілігі сақтандырылуы мүмкін.
26. Кешенді шарт пайдаланылатын барлық көлік құралдарына жасалады.
27. Сақтандыру полисінде Сақтанушы (Сақтандырылушы) - жеке тұлға және ол пайдаланатын көлік құралдары туралы мәліметтер болуға тиіс.
28. Кешенді шарт бойынша Сақтанушының (Сақтандырылушының) азаматтық-құқықтық жауапкершілігі Сақтанушының (Сақтандырылушының) өзінің үшінші тұлғаларға зиян келтіруі салдарынан не:

1) көлік құралын оны жүргізуге құқылы адам Сақтанушының (Сақтандырылушының) қатысуымен жүргізген;

2) көлік құралын заңға қайшы иеленген адам, егер келтірілген зиян үшін жауапкершілік Сақтанушыға (Сақтандырылушыға) жүктелсе, көлік құралын жүргізген жағдайда туындаса, сақтандырылған деп есептелінеді.

7-тараудың 01.01.2024 ж. дейін қолданыста болатын редакциясы

7. Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын электрондық нысанда жасасу кезінде Сақтандырушыға және интернет-ресурстарға қойылатын талаптар

29. Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын электрондық нысанда жасасу кезінде Сақтандырушының интернет-ресурсы Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) мен Сақтандырушы арасында электрондық ақпараттық ресурстар алмасу үшін пайдаланылады.

Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын электрондық нысанда жасасу үшін өтініш беру кезінде Сақтанушыдан мамандандырылған бағдарламалық қамтылымды пайдалану талап етілмейді.

Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарттарын электрондық нысанда жасасу үшін пайдаланылатын сақтандыру ұйымдарының интернет-ресурстарының тізбесі дерекқорды қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйымның интернет-ресурсында орналастырылады.

30. Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) мен Сақтандырушы арасындағы электрондық ақпараттық ресурстармен алмасу тәртібі уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленеді.

31. Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын Сақтандырушының интернет-ресурсын пайдалана отырып жасасу кезінде Сақтандырушы:

1) Сақтанушыға көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу не оны жасасудан бас тарту (бас тарту себептерін көрсете отырып) туралы хабарламаны электрондық хабар түрінде дереу жөнелтуді;

2) Сақтанушының көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты жөніндегі ақпаратты дерекқорды қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйымның ақпараттық жүйесі арқылы тексеру мүмкіндігін;

3) Сақтанушы үшін Сақтандырушының интернет-ресурсына тәулік бойы қолжетімділікті қамтамасыз ете отырып, көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын электрондық нысанда сақтауды;

4) Сақтанушыға (Сақтандырылушы, Пайда алушыға):

мәліметтерді өзгерту, көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын қайта ресімдеу;

көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату;

сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабардар ету;

келтірілген зиян мөлшерін бағалауды жүргізу;

сақтандыру төлемін алу үшін қажетті ақпаратты (өтініштерді, хабарламаларды және (немесе) өзге де құжаттарды, мәліметтерді) электрондық нысанда жасау және Сақтандырушыға жөнелту мүмкіндігін қамтамасыз етуге міндетті.

Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу туралы хабарлама дерекқорды қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйымнан жіберіледі.

Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу туралы хабарламаның тәртібі мен мазмұнына қойылатын талаптарды уәкілетті орган айқындайды.

32. Егер көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын Сақтандырушының интернет-ресурсын пайдалана отырып жасасу кезінде, осы сақтандыру шарты Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру сыйлықақысын бөліп төлеген жағдайда бірінші сақтандыру жарнасын) төлеген күннен бастап Сақтанушымен Сақтандырушы ұсынған талаптарда жасалды деп есептеледі.

33. Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын Сақтандырушының интернет-ресурсын пайдалана отырып жасасу кезінде Сақтанушы осы Заңда көзделген сақтандыру талаптарымен танысқаннан кейін сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру сыйлықақысын бөліп төлеген жағдайда бірінші сақтандыру жарнасын) төлейді, сол арқылы ол өзіне ұсынылған талаптарда осы қосылу шартын жасасуға өзінің келісетінін растайды.

34. Сақтандырушы көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарттарын Сақтандырушының интернет-ресурсын пайдалана отырып жасасу мүмкіндігін тәулік бойы қамтамасыз етеді.

35. Сақтандыру агенттерінің Сақтанушы мен Сақтандырушы арасындағы ақпараттық іс-қимыл арқылы электрондық нысанда сақтандыру шарттарын жасасуға арналған сақтандыру ұйымдарының ақпараттық жүйелерін пайдаланып көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарттарын жасасу жөніндегі қызметіне жол берілмейді.

7-тараудың 01.01.2024 ж. кейін қолданысқа енгізілетін редакциясы

7. Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын электрондық нысанда жасасу кезінде Сақтандырушыға және интернет-ресурстарға қойылатын талаптар

29. Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын электрондық нысанда жасасу кезінде Сақтандырушының интернет-ресурсы Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) мен Сақтандырушы арасында электрондық ақпараттық ресурстар алмасу үшін пайдаланылады.

Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын электрондық нысанда жасасу үшін өтініш беру кезінде Сақтанушыдан мамандандырылған бағдарламалық қамтылымды пайдалану талап етілмейді.

Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарттарын электрондық нысанда жасасу үшін пайдаланылатын сақтандыру ұйымдарының интернет-ресурстарының тізбесі дерекқорды қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйымның интернет-ресурсында орналастырылады.

30. Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) мен Сақтандырушы арасындағы электрондық ақпараттық ресурстармен алмасу тәртібі уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленеді.

31. Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын Сақтандырушының интернет-ресурсын пайдалана отырып жасасу кезінде Сақтандырушы:

1) Сақтанушыға көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу не оны жасасудан бас тарту (бас тарту себептерін көрсете отырып) туралы хабарламаны электрондық хабар түрінде дереу жөнелтуді;

2) Сақтанушының көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты жөніндегі ақпаратты дерекқорды қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйымның ақпараттық жүйесі арқылы тексеру мүмкіндігін;

3) Сақтанушы үшін Сақтандырушының интернет-ресурсына тәулік бойы қолжетімділікті қамтамасыз ете отырып, көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын электрондық нысанда сақтауды;

4) Сақтанушыға (Сақтандырылушы, Пайда алушыға):

мәліметтерді өзгерту, көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын қайта ресімдеу;

көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату;

сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабардар ету;

келтірілген зиян мөлшерін бағалауды жүргізу;

сақтандыру төлемін алу үшін қажетті ақпаратты (өтініштерді, хабарламаларды және (немесе) өзге де құжаттарды, мәліметтерді) электрондық нысанда жасау және Сақтандырушыға жөнелту мүмкіндігін қамтамасыз етуге міндетті.

Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу туралы хабарлама дерекқорды қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйымнан жіберіледі.

Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу туралы хабарламаның тәртібі мен мазмұнына қойылатын талаптарды уәкілетті орган айқындайды.

32. Егер көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын Сақтандырушының интернет-ресурсын пайдалана отырып жасасу кезінде, осы сақтандыру шарты Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру сыйлықақысын бөліп төлеген жағдайда бірінші сақтандыру жарнасын) төлеген күннен бастап Сақтанушымен Сақтандырушы ұсынған талаптарда жасалды деп есептеледі.

33. Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын Сақтандырушының интернет-ресурсын пайдалана отырып жасасу кезінде Сақтанушы осы Заңда көзделген сақтандыру талаптарымен танысқаннан кейін сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру сыйлықақысын бөліп төлеген жағдайда бірінші сақтандыру жарнасын) төлейді, сол арқылы ол өзіне ұсынылған талаптарда осы қосылу шартын жасасуға өзінің келісетінін растайды.

34. Сақтандырушы көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарттарын Сақтандырушының интернет-ресурсын пайдалана отырып жасасу мүмкіндігін тәулік бойы қамтамасыз етеді.

35. Сақтандыру агенттерінің көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарттарын жасасу жөніндегі қызметіне жол берілмейді.

8. Сақтандыру шартының қолданылуы

36. Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты Заңға сәйкес жәбірленуші деп танылған, оның ішінде зиян келтіруге кінәлі болып табылған Сақтанушының (Сақтандырылушының) көлік құралында болған барлық адамдарға қатысты қолданылады, оған мыналар:

1) осы көлік құралын Сақтанушымен (Сақтандырылушымен) қызметтік немесе еңбек міндеттерін атқаруға орай, оның ішінде көлік құралының иесімен еңбек немесе өзге де шарт негізінде не Сақтанушының (Сақтандырылушының) ерік білдіруі негізінде, мәміленің жазбаша нысанын ресімдемей, оның қатысуымен жүргізген адам;

2) егер Сақтанушы (Сақтандырылушы) тасымалдаушы болып табылса, оған Қазақстан Республикасы заң актісінің тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыруды регламенттейтін талабы қолданылса, жолаушылар;

3) егер Қазақстан Республикасының заң актілерімен Сақтанушыға (Сақтандырылушыға) жұмыс беруші ретінде қызметкердің еңбек (қызмет) міндеттерін орындауы кезінде жазатайым жағдайдан сақтандыру міндеті жүктелсе, Сақтанушының (Сақтандырылушының) қызметкерлері кірмейді.

37. Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында белгіленген күннен бастап күшіне енеді және тараптар үшін міндетті болады.

38. Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты күшіне енгізілген күннен бастап 12 (он екі) ай мерзімге жасалады.

39. Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын осы баптың 38-тармағында көзделгеннен өзгеше мерзімге:

1) көлік құралын маусымдық, бірақ кемінде 6 (алты) ай пайдаланған кезде;

2) осы Ереженің 3-бөлімі 4-тармағының 3)-тармақшасында көзделген жағдайларда, көлік құралының мемлекеттік тіркелуінің алдындағы мерзімге, бірақ кемінде күнтізбелік бес күнге;

3) көлік құралы Қазақстан Республикасының аумағына уақытша кірген жағдайда уақытша кірген бүкіл кезеңге, бірақ кемінде күнтізбелік 5 (бес) күнге жасасуға жол беріледі.

40. Егер Қазақстан Республикасы жасасқан халықаралық шартта өзгеше көзделмесе, көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартының қолданылуы Қазақстан Республикасының аумағымен шектеледі.

9. Сақтандыру шартының қолданылуын тоқтату

41. Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты:

1) шарттың қолданылу мерзімі біткен;
2) шарт мерзімінен бұрын тоқтатылған жағдайларда тоқтатылған деп есептелінеді.

42. Сақтандыру төлемі жүзеге асырылған кезде, Сақтандырушы бұл туралы бір жұмыс күні ішінде Сақтанушыға және дерекқорды қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйымға Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартының әрекеті тоқтатылғаны туралы хабарлайды. Бұл ретте көлік құралының (егер ол жойылмаса) иесі өзінің таңдауы бойынша міндетті сақтандырудың осы түрін (сыныбын) жүзеге асыруға құқығы бар кез келген Сақтандырушымен жаңа кезеңге көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасуға міндетті.

10. Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату

43. Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде белгіленген жағдайларда мерзімінен бұрын тоқтатылады.

44. Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату үшін Сақтанушы (Сақтанушы қайтыс болған жағдайда – оның мұрагері (мұрагерлері) Сақтандырушыға жазбаша өтініш береді.

45. 45. ККИ АҚЖ МС шарты мерзімінен бұрын тоқтатылған және Сақтандырушымен ККИ АҚЖ МС жаңа шарты жасалған кезде Сақтандырушы мынадай формула бойынша есептелетін сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін ұстап қалуға құқылы:

ССБ = СС*n / N, мұнда:

ССБ – Сақтандырушы ұстап қалатын сақтандыру сыйлықақысының мөлшері (теңгемен);
СС – көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты бойынша төленген сақтандыру сыйлықақысының мөлшері (теңгемен);
n – көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты күшіне енген кезден бастап өтініш берілген күнді қоса алғанда, оны мерзімінен бұрын тоқтатқан кезге дейінгі мерзім (күнмен);
N – көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартының жасалған мерзімі (күнмен).

46. Осы Ереженің 45-тармағында көзделген талаптар сақталмаған кезде, Сақтанушының көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін мынадай мөлшерде қайтарып алуға құқығы бар:

Рет №	Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты күшіне енген кезден бастап оны сақтандыру мерзімінен бұрын тоқтатқан кезге	Сақтандырушы ұстап қалатын сақтандыру сыйлықақысының дейін өткен мерзім мөлшері (жылдық сақтандыру сыйлықақысынан процент есебімен)
1	2	3
1	15 күнге дейін, қоса алғанда	15
2	16 күннен 1 айға дейін, қоса алғанда	20
3	1 айдан 2 айға дейін, қоса алғанда	30
4	2 айдан 3 айға дейін, қоса алғанда	40
5	3 айдан 4 айға дейін, қоса алғанда	50
6	4 айдан 5 айға дейін, қоса алғанда	60
7	5 айдан 6 айға дейін, қоса алғанда	70
8	6 айдан 7 айға дейін, қоса алғанда	75
9	7 айдан 8 айға дейін, қоса алғанда	80
10	8 айдан 9 айға дейін, қоса алғанда	85
11	9 айдан 10 айға дейін, қоса алғанда	90
12	10 айдан 11 айға дейін, қоса алғанда	95
13	11 айдан жоғары	100

47. Сақтанушы көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартынан бас тартқан жағдайда, Сақтанушы-жеке тұлға көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартынан ол жасалған күннен бастап күнтізбелік 14 (он төрт) күн ішінде бас тартқан жағдайларды қоспағанда, сақтандыру сыйлықақысы (сақтандыру жарналары) қайтарылмайды, бұл жағдайда Сақтандырушы Сақтанушыға-жеке тұлғаға алған (алынған) сақтандыру сыйлықақысынан көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын бұзуға байланысты он пайызы мөлшерінде шығасыларды шегеріп, алған (алынған) сақтандыру сыйлықақысының (сақтандыру жарналарының) (сақтандыру жарналары) сақтандыру қолданылған уақытқа сақтандыру сыйлықақысының (сақтандыру жарналарының) бір бөлігін пропорционалды түрде қайтаруға міндетті.

11. Сақтанушының (Сақтандырылушының) құқықтары мен міндеттері

48. Сақтанушы:

1) Сақтандырушыдан көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандырудың талаптарын, көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты бойынша өзінің құқықтары мен міндеттерін түсіндіруді талап етуге;

2) дерекқорды қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйымнан дерекқорда көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты және ол бойынша сақтандыру жағдайы (көлік оқиғасы) туралы мәліметтердің бар-жоғы туралы ақпаратты сұратуға (сақтандыру жағдайы (көлік оқиғасы) бойынша мәліметтерді сұрату бөлігіндегі осы құқық Пайда алушыға да қолданылады);

3) Сақтандырушы жүргізген, келтірілген зиянның және Сақтандырушы, оның ішінде Сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы жүзеге асырған сақтандыру төлемінің мөлшерлерін айқындау нәтижелерімен танысуға;

4) көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтатуға (бұл құқық Сақтанушыға ғана қолданылады);

5) көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартынан туындайтын мәселелерді реттеу үшін осы Ереженің 27-тарауында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, Сақтандырушыға не сақтандыру омбудсманына немесе сотқа жүгінуге;

6) өтінішті және қоса берілетін құжаттарды сақтандыру омбудсманына (тікелей сақтандыру омбудсманына, оның ішінде оның интернет-ресурсы арқылы не Сақтандырушы, соның ішінде оның филиалы, өкілдігі арқылы) жіберуге;

7) сақтандыру төлемін Заңда көзделген жағдайларда алуға құқылы.

Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында Сақтанушының (Сақтандырылушының) Қазақстан Республикасының азаматтық заңдарына қайшы келмейтін басқа да құқықтары көзделуі мүмкін.

49. Сақтанушы:

1) көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушыға өзі, сақтандыру полисіне енгізілетін әрбір Сақтандырылушы, көлік құралы (құралдары), қосарланған сақтандыру, көлік құралын маусымдық пайдалану, Қазақстан Республикасының аумағына уақытша келу және сақтандыру сыйлықақысының мөлшерін азайтуға берілген құқық туралы мәліметтерді және өтінішке енгізу үшін қажетті өзге де мәліметтерді және өтініште көрсетілген мәліметтерді растайтын құжаттардың көшірмелерін осы Заңда көзделген тәртіппен ұсынуға;

2) сақтандыру сыйлықақыларын көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде төлеуге;

3) көлік оқиғасының басталғаны туралы өзіне белгілі болғаннан бастап дереу, бірақ 5 (бес) жұмыс күнінен кешіктірмей, бұл туралы көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасқан Сақтандырушыны жазбаша нысанда (қолма-қол не электрондық ақпараттық ресурстар алмасу арқылы) хабардар етуге міндетті. Сақтанушы мен Сақтандырылушы сол бір тұлға болып табылмайтын жағдайларда, онда Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабар беру жөніндегі міндет Сақтандырылушыға жүктеледі. Егер Сақтанушының (Сақтандырылушының) дәлелді себептермен көрсетілген әрекеттерді орындау мүмкіндігі болмаса, ол мұны құжаттармен растауға тиіс;

4) көлік оқиғасы болған кезде жәбірленушілерге және жол полициясы қызметкерлеріне көлік құралдары иелері жауапкершілігінің міндетті сақтандыру шартын жасасқан Сақтандырушының атауын және орналасқан жерін хабарлауға;

5) көлік оқиғасы болған кезде ықтимал шығындарды болдырмау немесе азайту үшін қалыптасқан мән-жайларға ақылға қонымды және қолдан келетін шараларды, оның ішінде зардап шеккен адамдардың мүлкін құтқару және оларға көмек көрсету шараларын қолдануға;

6) көлік оқиғасы және зардап шеккен адамдар туралы тиісті органдар мен ұйымдарға олардың құзыретіне қарай (жол жүрісі қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі уәкілетті органның бөлімшелеріне, мемлекеттік өртке қарсы қызмет органдарына, жедел медициналық жәрдем қызметіне, авариялық қызметтерге) хабарлауға;

7) көлік оқиғасы жасалған кезде кідіріссіз, бірақ уәкілетті лауазымды тұлғаның жазбаша жолдамасын алған кезден бастап екі сағаттан кешіктірмей, Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес психикаға белсенді әсер ететін затты тұтыну фактісін және мас күйін анықтау үшін медициналық куәландырудан өтуге;

8) сақтандыру жағдайының басталуына жауапты адамға кері талап қою құқығының Сақтандырушыға өтуін қамтамасыз етуге міндетті.

Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында Сақтанушының Қазақстан Республикасының заңдарына қайшы келмейтін өзге де міндеттері көзделуі мүмкін.

50. Сақтанушының осы бөлімнің 49-тармағының 4), 5), 6) және 7)-тармақшаларында аталған міндеттері көлік оқиғасы болған кезде көлік құралын тікелей жүргізген адамға жүктеледі.

12. Сақтандырушының құқықтары мен міндеттері

51. Сақтандырушы:

1) көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасқан кезде Сақтанушыдан, Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде көзделген мәліметтерден басқа, осы Заңға сәйкес осындай шартқа енгізу үшін қажетті мәліметтер ұсынуды талап етуге;

2) тиісті мемлекеттік органдар мен ұйымдардан, олардың құзыретін негізге ала отырып, сақтандыру жағдайының басталу (көлік оқиғасының жасалу) фактісін және жәбірленушілерге келтірілген зиянның мөлшерін растайтын құжаттарды сұратуға;

3) көлік оқиғасының себептерін және өзге де мән-жайларын анықтауға;

4) Заңда көзделген жағдайларда, зиян келтіргені үшін жауапты тұлғаға, кері талап қоюға;

5) Заңда көзделген негіздер бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асырудан, сондай-ақ келтірілген зиянды өтеуден онда көзделген тәртіппен толық немесе ішінара бас тартуға құқылы.

Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында Сақтандырушының Қазақстан Республикасының азаматтық заңдарына қайшы келмейтін басқа да құқықтары көзделуі мүмкін.

52. Сақтандырушы:

1) сақтанушыны (Сақтандырылушыны) көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру талаптарымен таныстыруға, оның көлік құралы иелерінің

жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартынан туындайтын құқықтары мен міндеттерін түсіндіруге;

2) көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасқаннан кейін Сақтанушыға (Сақтандырылушыға) сақтандыру полисін ресімдеуге;

3) Заңда аталған адамдарға сақтандыру сыйлықақыларын төлеу жөнінде жеңілдік жасауға;

4) көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты бойынша сақтандырып қорғаудың қолданысы кезеңінде жасалған көлік оқиғасы туралы хабардар етілген кезінде оны уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісіне сәйкес дереу тіркеуге және осы көлік оқиғасы бойынша мәліметтерді дерекқорды қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйымға ұсынуға;

5) жәбірленушінің немесе Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес жәбірленушінің қайтыс болуына байланысты зиянды өтеткізуге құқығы бар адамдардың жазбаша өтінішін алған күнінен бастап жұмыс күні ішінде сақтандыру жағдайын растайтын құжат болған кезде көлік оқиғасына кінәлі болып табылатын Сақтанушының сақтандыру полисінің (Сақтанушының тегі, аты, болған жағдайда - әкесінің аты, көлік құралын тіркеудің мемлекеттік нөмірі, нөмірі және берілген күні) бар екендігі туралы жазбаша мәліметті беруге;

6) Заңда белгіленген мерзімдерде және тәртіппен, Сақтанушының (Сақтандырылушының) не жәбірленушінің (Пайда алушының) немесе олардың өкілдерінің мүлікке келтірілген зиянның мөлшерін айқындау туралы өтініші бойынша мүлікке келтірілген зиянның мөлшеріне есептеу жүргізуге және зиянның мөлшері туралы есепті Пайда алушыға танысу үшін ұсынуға;

7) сақтандыру жағдайының басталу фактісін және Сақтандырушы өтеуге тиісті зиянның мөлшерін растайтын құжаттар жеткіліксіз болған кезде, оларды алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде жетіспейтін және (немесе) дұрыс ресімделмеген құжаттардың толық тізбесін көрсете отырып, бұл туралы өтініш берушіге хабарлауға;

8) сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру төлемін Заңда белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде жасауға;

9) Заңда көзделген тәртіппен келтірілген зиянды өтеу туралы жазбаша талаппен өтініш жасалған кезде, Заңда белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде келтірілген зиянды өтеуге;

10) Сақтанушыдан (жәбірленушіден, Пайда алушыдан) көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартынан туындаған дауды қарауға өтініш алған кезде бес жұмыс күні ішінде Сақтанушының (жәбірленушінің, Пайда алушының) талаптарын қарауға және дауды одан әрі реттеу тәртібін көрсете отырып, жазбаша жауап беруге;

11) Сақтанушыдан (жәбірленушіден, Пайда алушыдан) сақтандыру омбудсманына жіберілетін өтінішті алған кезде осы өтінішті, сондай-ақ оған қоса берілетін құжаттарды алынған күнінен бастап үш жұмыс күні ішінде сақтандыру омбудсманына қайта жіберуге;

12) Заңның 9-бабының 5-тармағында көзделген ақпаратты алған кезде уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленген тәртіппен сақтандыру жағдайын реттеу жөнінде шаралар қабылдауға;

13) Сақтанушыға (Сақтандырылушыға) олардың сақтандыру жағдайы кезінде шығындарды болдырмау немесе азайту мақсатымен жұмсаған шығыстарын өтеуге;

14) сақтандыру құпиясын қамтамасыз етуге міндетті.

Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында Сақтандырушының Қазақстан Республикасының заңдарына қайшы келмейтін өзге де міндеттері көзделуі мүмкін.

13. Жәбірленушінің құқықтары

53. Жәбірленуші:

1) болуы салдарынан Сақтанушы (Сақтандырылушы) өзіне зиян келтірген көлік оқиғасы туралы Сақтандырушыға хабарлауға;

2) Сақтанушының (Сақтандырылушының) орнына сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттарды жинауға және оларды Сақтандырушыға табыс етуге;

3) кез келген медициналық мекеменің қызметін пайдалануға;

4) Сақтандырушы жүргізген, келтірілген зиян мөлшерлерін айқындаудың және сақтандыру төлемінің нәтижелерімен танысуға;

5) жәбірленушінің өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне зиян келтірілуіне кінәлі тұлғаның Сақтандырушысына Заңда көзделген тәртіппен осы тұлғаның көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартының бар екендігі туралы мәліметтерді (Сақтанушының тегі, аты, әкесінің аты (егер ол жеке басын куәландыратын құжатта көрсетілген болса), көлік құралын мемлекеттік тіркеу нөмірі, нөмірі және жасалған күні) растау туралы жазбаша өтініш жасауға;

6) деректер базасын қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйымға сақтандыру жағдайын растайтын құжат болған кезде жәбірленушінің өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне зиян келтіргеніне кінәлі адамның сақтандыру полисінің (Сақтанушының тегі, аты, болған жағдайда - әкесінің аты, көлік құралын тіркеудің мемлекеттік нөмірі, нөмірі және берілген күні) бар не жоқ екендігі туралы мәліметтерді беру жөнінде жазбаша өтініш жасауға;

7) Заңда белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде сақтандыру төлемін алуға;

8) көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартынан туындайтын мәселелерді реттеу үшін Заңда көзделген ерекшеліктерді ескере отырып Сақтандырушыға не сақтандыру омбудсманына немесе сотқа жүгінуге;

9) өтінішті және қоса берілетін құжаттарды сақтандыру омбудсманына (тікелей сақтандыру омбудсманына, оның ішінде оның интернет-ресурсы не Сақтандырушы, оның филиалы, өкілдігі арқылы) жіберуге;

10) көлік құралының иесіне келтірілген зиянды келтірілген зиян сомасының алынған сақтандыру төлемі сомасынан асатын мөлшерде өтеуі туралы талап қоюға құқылы.

54. Осы Ережеде көзделген жағдайларда жәбірленушінің осы Ереженің 53-тармағында белгіленген құқықтары Пайда алушы ретінде әрекет жасаушы өзге тұлғаларға өтеді.

14. Сақтандыру сыйлықақысының мөлшері

55. Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасқан кезде төленуге тиіс жылдық сақтандыру сыйлықақысын есептеу үшін базалық сақтандыру сыйлықақысы пайдаланылады, оған көлік құралының тіркелген жеріне, көлік құралының түріне, Сақтанушының (Сақтандырылушының) жасына және жүргізу стажына, көлік құралының пайдаланылу мерзіміне, азаматтық-құқықтық жауапкершілігі сақтандырылған адамдардың кінәсінен сақтандыру жағдайларының

болуына немесе болмауына қарай («бонус-малус» жүйесі) осы тарауда белгіленген коэффициенттер қолданылады.

Осы Ережеде көзделмеген өзге негіздер бойынша сақтандыру сыйлықақысының мөлшерін азайтуға немесе ұлғайтуға жол берілмейді.

56. Базалық сақтандыру сыйлықақысы 1,9 айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде белгіленеді.

57. Көлік құралын тіркеу аумағы бойынша коэффициенттер мынадай мөлшерде белгіленеді:

№	**Облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың атауы**	**Көлік құралын тіркеу аумағы бойынша коэффициент мөлшері (астана, республикалық және облыстық маңызы бар қалалар үшін)**
1	**2**	**3**
1.	Алматы облысы	1,78
2.	Түркістан облысы	1,01
3.	Шығыс Қазақстан облысы	1,96
4.	Қостанай облысы	1,95
5.	Қарағанды облысы	1,39
6.	Солтүстік Қазақстан облысы	1,33
7.	Ақмола облысы	1,32
8.	Павлодар облысы	1,63
9.	Жамбыл облысы	1,00
10.	Ақтөбе облысы	1,35
11.	Батыс Қазақстан обысы	1,17
12.	Қызылорда облысы	1,09
13.	Атырау облысы	2,69
14.	Маңғыстау облысы	1,15
15.	Алматы	2,96
16.	Астана	2,2
17.	Шымкент	1,01

14-тарау 58-тармақпен толықтырылды,ол 01.01.2024 ж. бастап қолданысқа енгізіледі.

58. Осы тараудың 57-тармағында көрсетілген облыстардағы өзге де қалалар мен елді мекендер үшін жылдық сақтандыру сыйлықақысын есептеу үшін түзету коэффициенті қосымша пайдаланылады.

Түзету коэффициенттерін есептеуді уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде айқындалған тәртіппен көлік құралын тіркеу аумағы бойынша залалдылық, таргеттелетін залалдылық және анықтық факторы бойынша залалдылық көрсеткіштерін ескере отырып, деректер базасын қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйым жүргізеді.

Таргеттелетін шығындылықты, анықтық факторын және түзету коэффициенттерін уәкілетті орган бекітеді және уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленген мерзімде уәкілетті органның интернет-ресурсында жарияланады.

Таргеттелетін шығындылықтың мәні 60 (алпыс) пайыздан 80 (сексен) пайызға дейінгі диапазонда болуы тиіс.

Сақтандырушы түзету коэффициенттерін уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде айқындалған тәртіппен осы тармақтың екінші бақытына сәйкес есептелген мәндердің 10 (он) пайызынан асырмай ұлғайтуға немесе азайтуға құқылы.

59. Осы Ереженің 57-тармағында көрсетілген облыстардағы өзге қалалар мен елді мекендер үшін жылдық сақтандыру сыйлықақысын есептеу үшін қосымша 0,8 мөлшеріндегі түзету коэффициенті пайдаланылады.

60. Көлік құралы Қазақстан Республикасының аумағына уақытша келген жағдайда, тіркеу аумағы бойынша 4,4 мөлшеріндегі коэффициент қолданылады.
Осы Ереженің 4-тармағының 3)-тармақшасында көзделген жағдайларға көлік құралын тіркеу аумағы бойынша коэффициенттер қолданылмайды.

61. Көлік құралының түрі бойынша коэффициенттер мынадай мөлшерде белгіленеді:

№	**Көлік құралының түрі**	**Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің нормативтік құқықтық актісіне сәйкес жіктеу**	**Көлік құралының түрі бойынша коэффициент мөлшері**
1	**2**	**3**	**4**
1.	Жеңіл автомобильдер	«В» - толық массасы 3500 кг аспайтын және жүргізушінің отыратын орнынан басқа отыратын орындарының саны 8-ден аспайтын автомобильдер	2,09
2.	Жолаушылар орны қоса алғанда 16-ға дейінгі автобустар	«Д» - жолаушыларды тасымалдауға арналған және жүргізуші отыратын орыннан басқа, 8-ден астам отыратын орны бар автомобильдер	3,26
3.	Жолаушылар орны 16-дан артық автобустар	«Д» - жолаушыларды тасымалдауға арналған және жүргізуші отыратын орыннан басқа, 8-ден астам отыратын орны бар автомобильдер	3,45
4.	Жүк автомобильдері	«С» - толық массасы 3500 кг асатын жүк автомобильдері	3,98
5.	Троллейбустар, трамвайлар	Троллейбустар, трамвайлар	2,33
6.	Мотокөлік	«А» - мотоциклдер, мотороллерлер және басқа мотокөлік құралдары	1,00
7.	Тіркемелер (жартылай тіркемелер)	«Е» - көлік құралдарының «В», «С» немесе «Д» санаттарына жататын сүйреуіштері бар көлік құралдарының құрамдары	1,00

62. Жеке тұлғалар үшін жасына және жүргізу стажына қарай коэффициент мөлшері мынадай мөлшерде белгіленеді:

№	**Жасы және жүргізу стажы**	**Жасына және жүргізу стажына қарай коэффициент мөлшері**

1.	25 жасқа толмаған/жүргізу стажы 2 жылдан аз	1,10
2.	25 жасқа толмаған/жүргізу стажы 2 жылдан астам	1,05
3.	25 жас және одан үлкен/жүргізу стажы 2 жылдан аз	1,05
4.	25 жас және одан үлкен/жүргізу стажы 2 жылдан астам	1,00

63. Заңды тұлғалар үшін осы тараудың 61-тармағында көзделген коэффициент 1,2 мөлшерінде белгіленеді.

64. Көлік құралының пайдаланылу мерзіміне қарай коэффициенттер мынадай мөлшерде белгіленеді:

№	**Көлік құралының пайдаланылу мерзімі**	**Көлік құралының пайдаланылу мерзіміне қарай коэффициент мөлшері**
1.	7 жылға дейін, қоса алғанда	1,00
2.	7 жылдан жоғары	1,10

65. «Бонус-малус» жүйесі бойынша коэффициентті есептеу және қолдану тәртібі уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде айқындалады.

Сақтанушыға (Сақтандырылушыға) берілетін «бонус-малус» жүйесі бойынша сыныпты есептеу уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде көзделген тәртіппен жыл сайын жүргізіледі.

66. Қазақстан Республикасының аумағына уақытша келген жағдайларды қоспағанда, көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты он екі айдан аз мерзімге жасалған кезде, көлік құралының бірлігіне сақтандыру сыйлықақысының мөлшері мынадай формула бойынша есептеледі:

СС = ЖСС*n/N, мұнда:

СС - он екі айдан аз мерзімге жасалған көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сыйлықақысының мөлшері (теңгемен);

ЖСС – жылдық сақтандыру сыйлықақысының мөлшері (теңгемен);

n - көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу мерзімі (күнмен);

N – 365 күн (кібісе жылы 366 күн).

67. Қазақстан Республикасының аумағына уақытша келген жағдайда, көлік құралының бірлігіне сақтандыру сыйлықақысының мөлшері мынадай формула бойынша есептеледі:

СС = ЖСС * K, мұнда:

СС – Қазақстан Республикасының аумағына уақытша келген жағдайда, он екі айдан аз мерзімге жасалған көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сыйлықақысының мөлшері (теңгемен);

K – осы баптың 14-1-тармағында көрсетілген, Қазақстан Республикасының аумағында болу мерзіміне байланысты түзету коэффициенті.

68. Қазақстан Республикасының аумағына уақытша келу кезеңіне көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасау кезінде мынадай коэффициенттер белгіленеді:

Р/с №	Шет мемлекеттерде тіркелген және Қазақстан Республикасының аумағында уақытша пайдаланылатын көлік құралдары иелерінің азаматтық жауапкершілігін міндетті сақтандыруды жүзеге асыру кезіндегі сақтандыру мерзімі	Коэффициент
1	15 күнге дейін (қоса алғанда)	0,2
2	16 күннен 1 айға дейін	0,3
3	2 ай	0,4
4	3 ай	0,5
5	4 ай	0,6
6	5 ай	0,65
7	6 ай	0,7
8	7 ай	0,8
9	8 ай	0,9
10	9 ай	0,95
11	10 ай және одан да көп	1

69. Кешенді сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сыйлықақысы көлік құралының бір бірлігі үшін төленеді, бұл ретте сақтандыру сыйлықақысының мөлшері сақтандыру полисінде көрсетілген көлік құралдары үшін белгіленген сақтандыру сыйлықақылары мөлшерінің ең көп шамасына тең болып белгіленеді.

70. Стандартты шарт бойынша сақтандыру сыйлықақысы әр Сақтандырылушы бойынша есептеледі және әр Сақтандырылушы бойынша есептелген сақтандыру сыйлықақылары мөлшерінің ең көп шамасына тең мөлшерде Сақтанушының төлеуіне жатады.

71. Көлік құралдарының иелері – Ұлы Отан соғысының қатысушылары және оларға теңестірілген адамдар, I және II топтағы мүгедектер, зейнеткерлер стандартты шарт жасасқан кезде осы Ереженің 14-тарауына сәйкес есептелген, төленуге жататын сақтандыру сыйлықақысының 50 (елу) пайызы мөлшерінде сақтандыру сыйлықақыларын төлейді.

Егер көлік құралын осы тармақтың бірінші бөлігінде аталған адамдар санатына жатпайтын басқа иелер де пайдаланатын болса, онда көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру мұндай жеңілдік берілмей жүзеге асырылады.

15. Сақтандырушы көрсететін қосымша қызметтер

72. Сақтандырушы Сақтанушының келісімі болған кезде Сақтанушыға (Сақтандырылушыға) зақымдалған көлік құралын жөндеу уақытында көлік құралын беруді, сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттарды жинау бойынша қызмет көрсетуді, Сақтанушыға көмек көрсету үшін Сақтандырушы өкілінің (авария комиссарының) көлік оқиғасы орнына баруын қоса алғанда, көлік оқиғасы жағдайында көмек көрсетумен байланысты қосымша ақылы қызмет көрсетуге құқылы.

16. Сақтандыру сыйлықақыларын төлеу тәртібі

73. Егер көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын біржолғы төлеммен төлейді.

74. Сақтандырушы көлік құралы иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында сақтандыру сыйлықақысын мерзімін ұзартып төлеуді көздеуге құқылы. Бұл ретте Сақтандырушы көлік құралы иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартының барлық қолданылу мерзімі ішінде Сақтанушы алдында жауапты болады. Сақтанушының кезекті сақтандыру жарнасын төлемеуі Сақтандырушы үшін көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтатуға негіз болып табылмайды.

75. Сақтандырушы сақтандыру сыйлықақысын Сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы қолма-қол ақшасыз тәсілмен төлеу мүмкіндігін береді.

76. Кезекті сақтандыру жарнасы уақтылы төленбеген кезде Сақтанушы Сақтандырушыға Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінің 353-бабында белгіленген тәртіппен және мөлшерде тұрақсыздық айыбын төлеуге міндетті.

17. Сақтандыру жағдайын, келтірілген зиянның мөлшерін айқындау

77. Сақтандырылушының көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында көрсетілген көлік құралдарын пайдалануы нәтижесінде жәбірленуші деп танылған адамдардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянды өтеу бойынша Сақтандырылушының азаматтық-құқықтық жауапкершілігінің басталу фактісі сақтандыру жағдайы деп танылады.

78. Жәбірленушінің өмірі мен денсаулығына келтірілген зиянның мөлшері тиісті ұйымдар берген құжаттар негізінде Заңға сәйкес айқындалады.

79. Мүлікке келтірілген зиянның мөлшерін айқындауды Сақтандырушы не ол тартқан бағалаушы қызмет көрсету туралы шарттың негізінде лицензиялық мамандандырылған бағдарламалық қамтылымды қолдана отырып жүзеге асырады.

Мамандандырылған бағдарламалық қамтылымға қойылатын талаптар және мүлікке келтірілген зиянның мөлшерін айқындау тәртібі уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленеді.

Сақтандырушы және Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) келтірілген зиян мөлшерін айқындау туралы өтініш берілген күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде бүлінген мүлікті қарап-тексерудің жүргізілетін күнін, уақытын және орнын келіседі. Бұл ретте бүлінген мүлікті қарап-тексеру көрсетілген өтініш берілген күннен бастап 5 (бес) жұмыс күні ішінде жүргізілуге тиіс.

Егер бүлінген мүлікті қарап-тексеру Сақтанушының (Сақтандырылушының, Пайда алушының) кінәсінен немесе тараптардың еркінен тыс мән-жайларға байланысты жүргізілмеген жағдайда, Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) Сақтандырушыға келтірілген зиянның мөлшерін айқындау туралы өтінішпен қайтадан жүгінеді.

Мүлікке келтірілген зиян мөлшерін айқындауды Сақтандырушы бүлінген мүлік қарап-тексерілген және қарап-тексеру актісі жасалған күннен бастап 5 (бес) жұмыс күнінен кешіктірілмейтін мерзімде жүзеге асырады.

80. Егер Сақтандырушы келтірілген зиянның мөлшерін осы Ереженің 79-тармағында белгіленген мерзімде айқындамаса, онда Сақтанушы (Сақтандырылушы) не жәбірленуші (Пайда алушы) немесе олардың өкілдері бағалаушының көрсетілетін қызметтерін пайдалануы және мүлікті қалпына келтіруді (кәдеге жаратуды) бастауы мүмкін. Бағалаушының көрсетілетін қызметтері үшін Сақтанушы (Сақтандырылушы) не жәбірленуші (Пайда алушы) немесе олардың өкілдері шеккен шығындар, сақтандыру төлеміне қарамастан, Сақтандырушының өтеуіне жатады.

Бағалаушы көлік құралына келтірілген зиянның мөлшерін айқындауды уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісіне сәйкес жүзеге асырады.

Осы тармақта көзделген жағдайда, бағалаушы жүргізген, көлік құралына келтірілген зиянның мөлшерін айқындау нәтижесін Сақтандырушы жәбірленушіге (Пайда алушыға) немесе оның өкіліне сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қабылдайды.

81. Сақтандырушы осы бапқа сәйкес айқындалған зиян мөлшерінде сақтандыру төлемін жүзеге асырады.

82. Сақтандырушы Пайда алушыға тиесілі сақтандыру төлемінен зиян мөлшерін айқындауға байланысты меншікті шығыстарды ұстап қалуға құқылы емес.

83. Сақтандыру оқиғасын қасақана жасау, сондай-ақ сақтандыру төлемін заңсыз алуға бағытталған өзге де алаяқтық әрекеттер Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексіне сәйкес жауаптылыққа алып келеді.

18. Өміріне, денсаулығына зиян келтірілген жәбірленушілер болмаған жағдайда көлік оқиғасы басталған кездегі тұлғалардың іс-әрекеттері

84. Көлік оқиғасы жасалған кезде өміріне, денсаулығына зиян келтірілген жәбірленушілер болмаған жағдайда, Сақтанушы (Сақтандырылушы) мүмкіндік болған кезде орын алған көлік оқиғасы туралы Сақтандырушыларды хабардар етуге тиіс.

85. Сақтандырушы өз өкілдерін көлік оқиғасы болған орынға жіберуге құқылы.

86. Көлік оқиғасына қатысушылар болған мән-жайды бағалауға және болжамды мөлшері елу айлық есептік көрсеткіштен аспауға тиіс мүлікке келтірілген зиянның мөлшеріне өзара келісе отырып, оқиғаның схемасын өз бетінше жасауға және оған қол қойып, оны ресімдеу үшін жақын постқа немесе ішкі істер органдарының бөлімшелеріне баруға құқылы.

Көлік оқиғасының схемасын жасау тәртібі мен үлгі нысандары уәкілетті органмен келісім бойынша Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің нормативтік құқықтық актісінде белгіленеді. Ереже 19-тараумен толықтырылды, ол 01.01.2024 ж. бастап қолданысқа енгізіледі.

19. Сақтандыру жағдайын реттеудің жеңілдетілген тәртібі

87. Көлік оқиғасы болған кезде өміріне және (немесе) денсаулығына зиян келтірілген жәбірленушілер болмаған жағдайда, оған қатысушылар бір мезгілде мынадай талаптар сақталған кезде сақтандыру жағдайын реттеудің оңайлатылған тәртібі туралы декларация (бұдан әрі – декларация) жасау арқылы көлік оқиғасын оңайлатылған ресімдеуді жүзеге асыруға құқылы:

1) көлік оқиғасы екі көлік құралының (олардың тіркемелерімен (жартылай тіркемелерімен) Көлік құралдарын қоса алғанда) өзара іс-қимылы (соқтығысуы) нәтижесінде орын алған, осы көлік оқиғасы болған кезде иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі Заңға сәйкес сақтандырылған;

2) көлік оқиғасы нәтижесінде осы тармақтың 1) тармақшасында көрсетілген көлік құралдарына ғана зиян келтірілсе;

3) көлік оқиғасы нәтижесінде зиян келтіру мән-жайлары, көлік құралдарының көрінетін зақымдануының сипаты мен тізбесі, көлік оқиғасына қатысушылардың бірінің кінәсі көлік оқиғасына қатысушыларда келіспеушілік туғызбайды және декларацияда тіркеледі;

4) көлік оқиғасына қатысушылар уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленген әрбір жеке сақтандыру жағдайы бойынша сақтандыру сомасының мөлшері шегінде сақтандыру төлемінің мөлшеріне келіседі;

5) көлік оқиғасы туралы құжаттар мен мәліметтерді ресімдеуді көлік оқиғасына қатысушылар Сақтандырушының ақпараттық жүйесін және уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде айқындалған тәртіппен дерекқорды қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйымның ақпараттық жүйесін пайдалана отырып декларация жасау арқылы жүзеге асырады.

88. Көлік оқиғасына қатысушылар Сақтандырушының декларацияны қабылдағаны туралы дерекқорды қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйымнан хабарлама алғанға дейін көлік оқиғасы болған жерден кетпеуге тиіс.

Егер көлік оқиғасына қатысушылар декларацияға қоса берген фотоматериалдар көлік оқиғасына қатысқан көлік құралының маркасын, моделін, сәйкестендіру нөмірін, мемлекеттік тіркеу нөмірлік белгісін, сондай-ақ зиян келтіру мән-жайларын, көлік оқиғасы нәтижесінде көлік құралдарының көрінетін зақымдарының сипаты мен тізбесін айқындауға мүмкіндік бермесе, Сақтандырушы көлік оқиғасына қатысушылардан Сақтандырушының ақпараттық жүйесін және деректер базасын қалыптастыру мен жүргізу жөніндегі ұйымның ақпараттық жүйесін пайдалана отырып не басқа да қолжетімді тәсілмен фотоматериалдарды қайталап жіберуді сұратуға құқылы.

Осы тармақтың екінші бөлігінде көрсетілген мән-жайлар Сақтандырушының декларацияны қабылдаудан бас тартуы үшін негіз болып табылмайды.

89. Көлік оқиғасына қатысушылардың бірі сақтандыру жағдайын реттеудің оңайлатылған тәртібін ресімдеумен келіспеген жағдайда, сақтандыру төлемі осы Ереженің 21-тараына сәйкес жүзеге асырылады.

90. Сақтандыру жағдайын реттеудің оңайлатылған тәртібінің тәртібі мен шарттары, декларацияның нысаны және оған қоса берілетін құжаттарға қойылатын талаптар уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде айқындалады.

91. Сақтандыру жағдайын реттеудің оңайлатылған тәртібі сақтандыру жағдайы бойынша көлік оқиғасына қатысушылар арасында келіспеушіліктер болмаған кезде осы Ереженің 23-тарауында айқындалған тәртіппен тікелей реттеу арқылы жүзеге асырылуы мүмкін, бұл туралы декларацияда тиісті белгі жасалады.

92. Сақтандырушы сақтандыру жағдайының фактісі мен мән-жайларын анықтау және зиян мөлшерін есептеу үшін көлік оқиғасына қатысушылардың көлік құралдарын қарап тексеруге құқылы.

Көлік оқиғасына қатысушылар Сақтандырушының талап етуі бойынша тексеру жүргізу үшін көлік құралдарын беруге және бүлінген мүлікті сақтандыру төлемін

жүзеге асырғанға немесе Сақтандырушы дәлелді бас тартуды жібергенге дейін көлік оқиғасынан кейін болған күйінде сақтауға міндетті.

Сақтандыру жағдайын реттеудің оңайлатылған тәртібі кезінде Сақтандырушының көлік құралдарын қарап шығу тәртібі, шарттары, мерзімдері уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде айқындалады.

93. Сақтандыру жағдайын реттеудің оңайлатылған тәртібі кезінде сақтандыру төлемін Сақтандырушы уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде айқындалған тәртіппен және мерзімдерде жүзеге асырады.

Осы тарауға сәйкес сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асыру жөніндегі міндеттемесі тиісінше орындалған болып есептеледі және Пайда алушының Сақтандырушыға сақтандыру жағдайын реттеудің оңайлатылған тәртібі кезінде әрбір жекелеген сақтандыру жағдайы бойынша сақтандыру сомасының шекті мөлшерінен асатын бөлігінде зиянды өтеу туралы қосымша талаптар қоюға құқығы жоқ.

94. Сақтандырушының Заңда және (немесе) Қазақстан Республикасының өзге де заңдарында белгіленген жағдайларда сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға құқығы бар.

95. Сақтандыру жағдайын реттеудің оңайлатылған тәртібіне сәйкес сақтандыру төлемін жүзеге асырған Сақтандырушының осы Ереженің 25-тарауына сәйкес төленген сома шегінде Сақтанушыға (Сақтандырылушыға) кері талап қою құқығы бар.

96. Сақтандыру жағдайын реттеудің оңайлатылған тәртібінің рәсімімен және салдарымен келіспеген жағдайда Сақтанушы (жәбірленуші, Пайда алушы) дауды осы Ереженің 27-тарауына сәйкес реттеуге құқылы.

20. Сақтандырушы жауапкершілігінің шегі

97. Бір сақтандыру жағдайы (сақтандыру сомасы) бойынша Сақтандырушы жауапкершілігінің шекті көлемі мынаны құрайды (айлық есептік көрсеткішпен):

1) әрбір жәбірленушінің өміріне немесе денсаулығына келтірілген зиян үшін және ол мыналарға әкеп соқса:

қайтыс болуына - 2000;
мүгедектіктің:
I тобы белгіленуіне - 1600,
II тобы белгіленуіне - 1200,
III тобы белгіленуіне - 500,
«мүгедек балаға» - 1000;
мертігуге, жарақаттануға немесе денсаулықтың мүгедектік белгіленбеген өзге де бұзылуына - амбулаториялық және (немесе) стационарлық емделуге жұмсалған нақты шығыстар мөлшерінде, бірақ 300-ден көп емес;

2) бір жәбірленушінің мүлкіне келтірілген зиян үшін - келтірілген зиян мөлшерінде, бірақ 600-ден көп емес;

3) бір мезгілде екі және одан да көп жәбірленушінің мүлкіне келтірілген зиян үшін - келтірілген зиян мөлшерінде, бірақ әрбір жәбірленушіге 600-ден көп емес. Бұл ретте сақтандыру төлемдерінің жалпы мөлшері барлық жәбірленушіге 2000-нан аспауға тиіс. Зиян мөлшері Сақтандырушы жауапкершілігінің шекті көлемінен асқан жағдайда сақтандыру төлемі әрбір жәбірленушіге оның мүлкіне келтірілген зиянға мөлшерлес дәрежеде жүзеге асырылады.

98. Қаза болуына немесе мүгедектік белгіленуіне әкеп соққан, жәбірленушінің өмірі мен денсаулығына келтірілген зиян үшін сақтандыру төлемі осы тараудың 97-тармағында белгіленген Сақтандырушы жауапкершілігінің шекті көлемінің мөлшерінде жүзеге асырылады.

99. Сақтандыру төлемінің мөлшерін есептеу үшін Қазақстан Республикасының заң актісіне сәйкес белгіленген сақтандыру төлемі жүзеге асырылған күнгі айлық есептік көрсеткіш пайдаланылады.

100. Сақтанушының (Сақтандырылушының) шығындарды болдырмау немесе азайту мақсатында шеккен шығыстары, егер мұндай шығыстар қажетті болса немесе Сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін жұмсалса, егер тиісті шаралар тіпті сәтсіз болса да, Сақтандырушының өтеуіне жатады.

Мұндай шығыстар нақты мөлшерінде өтеледі, бұл ретте сақтандыру төлемінің және шығыстар өтемақысының жалпы сомасы көлік құралы иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасынан аспауға тиіс. Егер шығыстар Сақтанушының Сақтандырушы нұсқауларын орындауы нәтижесінде туындаған болса, олар сақтандыру сомасына қатыссыз, толық мөлшерінде өтеледі.

Аталған шығыстарды Сақтандырушы тікелей шығыстарды шеккен адамға өтейді.

101. Сақтандыру сомасы келтірілген зиянды толығымен өтеу үшін жетпеген кезде Сақтанушы жәбірленушіге сақтандыру сомасы мен зиянның нақты мөлшері арасындағы айырманы өтейді.

102. Жәбірленуші қайтыс болған жағдайда Сақтандырушы жәбірленушіні жерлеген адамға жүз айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде жерлеу шығыстарын өтейді.

21. Сақтандыру төлемін жүзеге асырудың жалпы шарттары

103. Сақтандырушыға сақтандыру төлемі туралы талапты Сақтанушы (Сақтандырылушы) немесе Пайда алушы болып табылатын өзге тұлға Пайда алушының тұрғылықты жерін, байланыс телефондарын, банктік деректемелерін (қажет болғанда), сақтандыру төлемін қолма-қол ақшамен не банктік шотқа аударым жасау арқылы сақтандыру төлемін жүзеге асыруға қажетті құжаттарды қоса тіркей отырып, алу тәртібін көрсетіп, жазбаша нысанда қояды.

Өтініш беруші Сақтандырушының талап етуі бойынша Сақтандырушы қол жеткізе алатын, мемлекеттік органдардың дерекқорларында және (немесе) ақпараттық жүйелерінде электрондық нысанда бар құжаттарды қоспағанда, Сақтандырушыға сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттардың түпнұсқаларын ұсынуға міндетті.

104. Сақтандыру төлемі туралы өтінішке мынадай құжаттар қоса беріледі:

1) сақтандыру жағдайының басталу фактісін және жәбірленушілерге келтірілген зиянның мөлшерін растайтын құжат;

2) жәбірленушінің өміріне, денсаулығына зиян келтіру фактісі болған жағдайда жәбірленушінің еңбекке уақытша қабілетсіздігінің мерзімі туралы денсаулық сақтау ұйымдары анықтамасының немесе мүгедектік белгіленген жағдайда мамандандырылған мекемелердің жәбірленушіге мүгедектік белгілеу туралы анықтамасының көшірмесі;

3) жәбірленушінің қайтыс болуы туралы куәліктің көшірмесі немесе хабарлама;

4) Пайда алушының зиянды өтеттіру құқығын растайтын құжат (көшірмесі);

5) осы Ереженің 79-тармағында көзделген жағдайда, зиянның мөлшерін бағалау жөнінде өтініш;

6) Пайда алушының жеке басы куәлігінің көшірмесі (жеке тұлға үшін) немесе заңды тұлғаның өкіліне берілген сенімхаттың түпнұсқасы;

7) сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтанушының (Сақтандырылушының) шығынды болдырмау немесе азайту мақсатында шеккен шығыстарын растайтын құжаттар, олар болған кезде.

Сақтандырушының Сақтанушыдан (Сақтандырылушыдан) не жәбірленушіден басқа қосымша құжаттарды талап етуіне жол берілмейді.

105. Құжаттарды қабылдаған Сақтандырушы өтініш беруші ұсынған құжаттардың толық тізбесін және олар қабылданған күнді көрсете отырып, екі данада анықтама жасауға міндетті.

Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) сақтандыру төлемі туралы өтінішін электрондық тәсілмен жөнелткен жағдайда, Сақтандырушы оған осы анықтаманы электрондық нысанда ұсынуы мүмкін.

Өтініш беруші Сақтандырушыға өзі келіп өтініш жасаған кезде анықтаманың бір данасы өтініш берушіге беріледі, өтініш берушінің оны алғаны туралы белгі қойылған екінші данасы Сақтандырушыда қалады.

106. Жәбірленуші (ол қайтыс болған жағдайда - жәбірленушінің қайтыс болуына байланысты Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес зиянды өтеттіруге құқылы адам), сондай-ақ Сақтанушы (Сақтандырылушы) немесе жәбірленушіге (зиянды өтеттіруге құқылы адамға) келтірілген зиянды Заңда белгіленген Сақтандырушы жауапкершілігінің көлемі шегінде өтеуші және сақтандыру төлеміне құқық алған өзге де тұлға Пайда алушы болып табылады.

Мүлікке зиян келтірілген жағдайда осы мүліктің меншік иесі, ал ол қайтыс болған жағдайда зиянды өтеттіруге құқығы бар адамдар жәбірленуші болып танылады.

107. Жәбірленушінің жазбаша ресімделген өтініші немесе нотариат куәландырған сенімхаты бойынша сақтандыру төлемі тікелей оның денсаулығын және (немесе) мүлкін қалпына келтіру жөнінде қызмет көрсеткен (көрсетуші) тұлғаға жүзеге асырылуы мүмкін.

108. Жәбірленушінің өміріне және денсаулығына келтірілген зиян үшін сақтандыру төлемі оған (зиянды өтеттіруге құқылы адамдарға) басқа сақтандыру шарттары бойынша тиесілі сомаға қатыссыз жүзеге асырылады.

109. Сақтандыру төлемі жүзеге асырылған кезде Сақтандырушының Пайда алушыдан оның Сақтандырушыға талап қою құқығын шектейтін шарттар қабылдауын талап етуге құқығы жоқ.

110. Сақтандырушы осы мүліктің сақтандыру жағдайы басталған күнгі нарықтық құны мөлшеріндегі сақтандыру төлемін жүзеге асырған жағдайда, оның мүлікті және мүліктің қалдықтарын алуға құқығы бар.

111. Сақтандырушы жәбірленушінің өмірі мен денсаулығына зиян келтіру фактісі болмаған кезде, сақтандыру төлемін ішкі істер органдары берген оқиғаның схемасы бар жол жүрісі қағидаларының бұзылғаны туралы хаттама негізінде жүзеге асыруға құқылы.

22. Сақтандыру төлемін жүзеге асыру тәртібі

112. Сақтандырушы сақтандыру төлемін осы Ереженің 21-тарауында көзделген құжаттарды алған күннен бастап он бес жұмыс күні ішінде төлейді.

113. Бірнеше жәбірленушінің мүлкіне зиян келтірілген жағдайда, Сақтандырушы барлық жәбірленушілердің құжаттарын алған күннен бастап жеті жұмыс күні ішінде, бірақ басқа сақтандырылғандардың құжаттарды беруіне қарамастан, Сақтандырушыға бірінші болып құжаттарын берген жәбірленушіден құжаттар алған күннен бастап күнтізбелік 15 күннен кешіктірмей сақтандыру төлемін бастауға міндетті.

114. Егер сақтандыру жағдайының басталуына әкеп соққан оқиғаның нәтижесінде жәбірленушінің денсаулығы нашарлап кетсе (мүгедектік не мүгедектіктің неғұрлым жоғары тобы белгіленсе) не қайтыс болса, онда Сақтандырушы жәбірленушіден (Пайда алушыдан) келіп түскен өтініштің және тиісті құжаттардың негізінде, сақтандыру төлемінің сомасына Заңда белгіленген тәртіппен және мөлшерде қайта есептеу жүргізуге міндетті. Бұл ретте сақтандыру төлемінің сомасын қайта есептеу кезінде бұрын төленген сомалар есепке алынады.

115. Сақтандыру төлемі уақтылы жүзеге асырылмаған кезде Сақтандырушы Пайда алушыға Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 353-бабында белгіленген тәртіппен және мөлшерде тұрақсыздық айыбын төлеуге міндетті.

23. Тікелей реттеу

116. Сақтандыру жағдайы басталған кезде жәбірленуші немесе жәбірленушінің қайтыс болуына байланысты Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес зиянды өтетуге құқылы тұлға, сақтандыру жағдайына кінәлі тұлғада сақтандыру полисі болған кезде жәбірленуші көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасқан Сақтандырушыға сақтандыру төлемін алу үшін өтініші жасауға құқылы.

Зиян келтірілген мүліктің меншік иесі болып табылмайтын жәбірленуші осы Ережеде көзделген тәртіппен өз кінәсінен сақтандыру жағдайы туындаған адамның Сақтандырушысына жүгінеді.

117. Сақтандырушы осы Ереженің 104-тармағының 1), 2), 3), 4), 5) және 6)-тармақшаларында көзделген құжаттарды алған күннен бастап жеті жұмыс күні ішінде сақтандыру төлемін жүргізеді.

Сақтандырушы тікелей реттеу аясында жүргізген, жәбірленушінің өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зияннның өтемі ол үшін оның жәбірленушімен жасалған көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты және сақтандыру төлемі бойынша міндеттерін орындау болып табылмайды.

118. Оның кінәсінен сақтандыру жағдайы орын алған тұлғаның сақтандыру компаниясы сақтандыру жағдайын реттеген Сақтандырушыға ол нақты өтеген соманы өтейді.

119. Тікелей реттеуді жүзеге асырудың тәртібі мен шарттары осы Заңда және уәкілетті органның нормативтік құқықтық актілерінде белгіленеді.

24. Бірнеше тұлға зиян келтірген кездегі сақтандыру төлемі

120. Тұлғаға иелерінде көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарттары бар бірнеше көлік құралдары зиян келтірген кезде Пайда алушы сақтандыру төлемін олардың әрқайсысынан жеке-жеке алуға құқылы.

Әрбір Сақтандырушы сақтандыру төлемін Заңда белгіленген жауапкершілік көлемі шегінде және Сақтанушы жауапкершілігіне тең мөлшерде жүзеге асырады.

Бұл ретте барлық Сақтандырушылар жасаған сақтандыру төлемінің жалпы сомасы жәбірленушіге келтірілген нақты зиян мөлшерінен және әрбір Сақтандырушы үшін көзделген жауапкершіліктің шекті көлемінен аспауға тиіс.

25. Зиян келтірген тұлғаға кері талап қою құқығы

121. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған Сақтандырушы Сақтанушыға (Сақтандырылушыға) төленген сома шегінде мынадай жағдайларда, егер:

1) Сақтанушының (Сақтандырылушының) азаматтық-құқықтық жауапкершілігі оның, қажетті қорғану және аса қажеттілік жағдайында жасалған іс-әрекеттерін қоспағанда, сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған не оның басталуына септігін тигізетін қасақана іс-әрекеттері салдарынан басталса;

2) Сақтанушының (Сақтандырылушының) азаматтық-құқықтық жауапкершілігі оның көлік құралын алкогольге, есірткіге немесе уытқұмарлыққа мас болып жүргізуі салдарынан басталса;

3) көлік құралын жүргізуші адамның көлік оқиғасы жасалған кезде оны жүргізуге құқығы болмаса;

4) соттың істі талқылауы барысында сақтандыру жағдайы көлік құралының техникалық ақауы салдарынан болғаны, олар туралы Сақтанушының (Сақтандырылушының) білгені немесе білуге тиісті екені анықталса;

5) көлік құралы оның техникалық сипатына сай емес мақсаттарға пайдаланылса;

6) Сақтанушы (Сақтандырылушы) сақтандыру жағдайынан болатын шығындарды азайту жөніндегі шараларды қасақана қолданбаса;

7) көлік құралын жүргізуші адам көлік оқиғасы болған жерден қашып кетсе;

8) көлік құралын жүргізген және психикаға белсенді әсер ететін заттарды тұтыну фактісін және мас күйін анықтау үшін медициналық куәландыруға жіберілген тұлға дәлелсіз себептермен мұндай куәландырудан өтпесе, кері талап қоюға құқылы.

122. Егер осы Ереженің 121-тармағында санамаланған жағдайларда келтірілген зиянның кінәсі осы Ереженің 24-тармағының 1) және 2)-тармақшаларында көрсетілген тұлға болып табылса, Сақтандырушының Сақтанушыға (Сақтандырылушыға)кері талап қоюға құқығы бар.

123. Сақтанушының (Сақтандырылушының) Сақтандырушы сақтандыру нәтижесінде өтеген шығындар үшін жауапты адамға кері талап қою құқығы сақтандыру төлемін жүзеге асырған Сақтандырушыға ол төлеген сома шегінде ауысады. Бұл ретте, егер сақтандыру жағдайы автомобиль жолдарының және олардың бойындағы ғимараттардың қанағаттанғысыз күтімінен туындаған жол жағдайы себептерінен болғаны анықталса, көлік құралы иесінің осындай жағдайлар жасауға кінәлі тұлғаға талап қою құқығы сақтандыру төлемін жүзеге асырған Сақтандырушыға ауысады.

26. Сақтандырушыны сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босату негіздері

124. Сақтандырушы, егер сақтандыру жағдайы:

1) қажетті қорғану және аса қажеттілік жағдайда жасалған іс-әрекеттерді қоспағанда, Пайда алушының сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған не оның басталуына септігін тигізетін қасақана іс-әрекеттері;

2) Пайда алушының Қазақстан Республикасының заң актілерінде белгіленген тәртіппен сақтандыру жағдайымен себептік байланыстағы қасақана қылмыстар немесе әкімшілік құқық бұзушылықтар деп танылған іс-әрекеттері салдарынан болса, сақтандыру төлемін толық немесе ішінара төлеуден бас тартуға құқылы.

125. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуы үшін сондай-ақ:

1) Пайда алушының шығынның тиісті өтемін шығын келтіруге кінәлі тұлғадан алуы;

2) Сақтанушының (Сақтандырылушының) көлік құралын жарыстарда, сынақтарда немесе жүргізуді үйретуге арнайы лайықталған орындарда оқыту кезінде пайдалануы;

3) көлік құралын тиеу немесе түсіру кезінде зиян келтіру;

4) жәбірленушінің мүлкіне ақша, бағалы қағаздар, алтын, күмістен жасалған бұйымдар, құнды заттар, әсемдік бұйымдар, өнер туындылары немесе басқа да құндылықтар түрінде зиян келтіру; 125-тармақтың 5) тармақшасының редакциясы, 01.01.2024 ж. дейін қолданылады.

5) жәбірленушінің осы Ереженің 79-тармағының үшінші бөлігінің талаптарын бұзуы; 125-тармақ 6) тармақшамен толықтырылды, 01.01.2024 ж. бастап қолданысқа енгізіледі.

6) жәбірленушінің осы Ереженің 79-тармағы үшінші бөлігінің, осы Ереженің 92-тармағы екінші бөлігінің талаптарын бұзуы;

7) сақтандыру жағдайын реттеудің оңайлатылған тәртібі жөніндегі құжаттар мен мәліметтердің осы Заңда және уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленген талаптарға сәйкес келмеуі негіз болуы мүмкін.

126. Сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту үшін негіздер болған кезде Сақтандырушы өтінішті және осы Ереженің 104-тармағында көзделген барлық құжаттарды алған күннен бастап жеті жұмыс күні ішінде өтініш берушіге бас тарту себептерін дәлелді негіздей отырып, сақтандыру төлемінен толық немесе ішінара бас тарту туралы тиісті шешімді және Сақтанушының (Сақтандырылушының, Пайда алушының) Қазақстан Республикасы заңнамасының ерекшеліктерін ескере отырып, келіспеушіліктерді реттеу үшін сақтандыру омбудсманына сақтандыру төлемін жасаудан бас тарту құқығы туралы хабарламаны жазбаша нысанда жіберуге міндетті.

127. Сақтандырушы, егер сақтандыру жағдайы:

1) ядролық жарылыстың, радиацияның немесе радиоактивтік улану әсерінің;

2) соғыс қимылдарының;

3) азамат соғысының, түрлі сипаттағы халық толқуларының, жаппай тәртіпсіздіктердің немесе ереуілдердің салдарынан басталса, сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады.

128. Сақтандыру төлемі сақтандыру полисінде көрсетілген зақымдалған көлік құралы үшін төленбейді.

129. Сақтандырушының осы тарауда көзделмеген негіздер бойынша сақтандыру төлемінен бас тартуға құқығы жоқ.

27. Дауларды қарастыру тәртібі

130. Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартынан туындайтын даулар Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен қаралады.

131. Көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартынан туындайтын дау болған кезде Сақтанушы (жәбірленуші, Пайда алушы) жазбаша нысанда:

талаптарын көрсетіп және өзінің талабын растайтын құжаттарды қоса бере отырып, өтінішін Сақтандырушыға (оның ішінде Сақтандырушының филиалы, өкілдігі, өзге де оқшауланған құрылымдық бөлімшесі, интернет-ресурсы арқылы) жіберуге не

«Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартынан туындайтын дауларды реттеу үшін өтінішін сақтандыру омбудсманына (тікелей сақтандыру омбудсманына, оның ішінде оның интернет-ресурсы арқылы не Сақтандырушы арқылы, оның ішінде оның филиалы, өкілдігі, өзге де оқшауланған құрылымдық бөлімшесі, интернет-ресурсы арқылы) немесе сотқа жіберуге құқылы.

132. Сақтандырушы Сақтанушыдан (жәбірленушіден, Пайда алушыдан) өтінішті алған кезде 5 (бес) жұмыс күні ішінде қарайды және дауды реттеудің одан кейінгі тәртібін көрсете отырып жазбаша жауап береді.

133. Сақтанушы (жәбірленуші, Пайда алушы) сақтандыру омбудсманына өтініш жасаған жағдайда, Сақтандырушы Сақтанушының, жәбірленушінің (Пайда алушының), сақтандыру омбудсманының сұрау салуы бойынша дауды қарауға және шешуге қатысты құжаттарды сұрау салу алынған күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде ұсынуға міндетті.